

Å l a n d s l a n d s k a p s n ä m n d s

framställning till Ålands landsting med förslag

N:o 4/1945. -

till landskapslag om rättigheter och skyldighe-

ter, som tillkomma innehavare av Ålands land-

skapsförvaltning underlydande tjänst eller be-

fattning, vilken indrages.

Uti 2 mom. av § 11 i landskapslagen den 15 mars 1928 angående innehavares av tjänst eller befattning i landskapet Åland rätt till pension stadgas, att angående tjänstemans eller befattningshavares rätt till pension i det fall, att tjänst indrages, kommer främdeles att särskilt stadgas. Frågan om tjänstemans eller befattningshavares rättigheter och skyldigheter, då tjänst eller befattning indrages äro i riket reglerade genom lag av den 22 maj 1931 samt lag av den 10 november 1944. Någon landskapslag i ämnet har hittills icke funnits. För att råda bot på denna brist har landskapsnämnden uppgjort ett förslag till lag i ämnet och får som motivering värdsamt anföra följande:

Indragning av tjänst eller befattning med grundlön kan komma i fråga, då tjänst eller befattning blivit överflödig eller då ett ämbetsverk eller enskilda tjänster omorganiseras. Härvid har lagstiftaren, sedan tjänstemannaförhållandena i landet blivit förbättrade och stabiliserade, följt den principen, att innehavare av tjänst eller befattning, vilken indrages, bör uppföras på indragningsstat eller beredas möjlighet till transport till annan tjänst eller befattning.

Uppförande på indragningsstat innebär, att tjänsteförhållandet icke

upphör, utan den på indragningsstat uppförde förblir i statstjänsten med alla de rättigheter och skyldigheter som en statstjänsteman i mänhet har, främst då rätt till underhåll - lön. Indragningslön, således av underhållsnatur på samma sätt som ordinarie grundlön, dess storlek är under det första året grundlönen jämte ålders- och familjetillägg samt hyresmedel tillsammansräknade samt därefter pension till fullt belopp. Även den sistnämnda är indragningslön och icke pension i detta ords egentliga betydelse.

Beträffande huru långt tjänstemans skyldighet att vid tjänstens eller befattningens indragande mottaga annan tjänst eller befattning borde utsträckas, har det ansetts självfallet, att han bör foga sig att tillträda ordinarie landskapstjänst eller -befattning, ändå att den icke vore likartad med den indragna tjänsten eller befattningen blott den erbjudna motsvarar hans fackliga utbildning och även i rätt lämpar sig för honom samt icke föranleder oskäligen ekonomiska uppgiffringar. Dessutom har det ansetts, att den på indragningsstat uppförde icke billigtvis skall kunna vägra att tillträda också annan ordinarie tjänst eller befattning. Härvid komme närmast vika i fråga, men jämväl annan befattning av varaktigare beskaffenhet borde han icke kunna undandraga sig. Däremot synes det icke vara skäl att påtvinga på indragningsstat uppförd allehanda tillfälliga uppdrag, vilket tillträdande kunde vålla såväl honom själv som landskapet en olägenhet och skada, jämväl av ekonomisk art, icke heller är det skäl att begränsa skyldigheten att i stället för indragen tjänst eller

fattning mottaga annan tjänst eller befattning till den ort, där den indragna tjänsten eller befattningen handhafs eller där personen ifråga är bosatt, om ock detta i allmänhet skall utgöra regeln. Då på indragningsstat uppförd tillträder annan landskapstjänst eller -befattning med grundlön, skall han givetvis icke åtnjuta indragningslöneförmåner, men om de densamma åtföljande löneförmånerna äro mindre än vid den indragna tjänsten eller -befattningen, skall skillnaden utbetalas åt honom såsom personellt arvodestillägg. Detta gäller även sådan tjänsteman eller befattningshavare, som omedelbart förflyttats till annan tjänst eller befattning, samt sådan tjänsteman eller befattningshavare, som kvarstannat i sådan omorganiserad tjänst eller befattning, som bör såsom ny anses. Tillträder på indragningsstat uppförd landskapet underlydande tjänst eller befattning, som icke är förenad med grundlön, statstjänst eller fast befattning, tjänst eller befattning hos kommun, kommunal sammanslutning eller annat samfund såsom ordinarie, extraordinarie eller tillfällig befattningshavare, hos stiftelse, inrättning, bolag, förening eller annan sådan sammanslutning, som för sin verksamhet omedelbart eller medelbart åtnjuter ekonomiskt understöd av staten eller landskapet eller vinner anställning vid statens eller landskapets affärsföretag eller i sådant bolags tjänst, där staten eller landskapet har bestämmanderätten, så skall lönen på indragningsstat eller den del av sagda lön, som motsvarar avlöningen i den nya tjänsten eller befattningen, innehållas under den tid han handhar densamma. Av reciprocitetshänsyn har ansetts, a

tillträde av statstjänst eller befattning, skall verka, att indragningslön innehålles, ty motsvarande stadgande beträffande tjänst eller fast befattning vid Ålands landskapsförvaltning finnes i rikets lag av den 10 november 1944 om innehållande i vissa fall av lön på indragningsstat, och med hänsyn till statens kompensering av landskapsutgifter har ansetts, att bestämmelsen om innehållande vid anställning hos vanuppräknade sammanslutningar med statsunderstöd eller vid statens affärsföretag eller bolag bör inryckas i stadgandet i landskapslag av den 10 november 1944 om innehållande i vissa fall av lön på indragningsstat, då motsvarande stadgande finnes i förenämnda rikets lag av den 10 november 1944.

Skulle på indragningsstat uppförd tjänsteman eller befattningshavare vägra att utan giltig orsak mottaga honom erbjuden tjänst eller befattning, som han enligt föreskrifterna bör mottaga, skall han entledigas från landskapets tjänst med pension, beräknad efter tjänsteåren. Såsom till pension tillkommer dock blott tjänsteman eller befattningshavare, som har trätt i landskapets tjänst före den 22 maj 1931. Detta datum har slagits sålunda, emedan rikets lag då trädde i kraft och motsvarande stadgande ingår däri. Skulle det helt enkelt bestämts, såsom i rikets lag, att rätten i detta fall till pension icke tillkommer dem, som vilka utnämns efter det denna lag trätt i kraft, skulle de av landskapets tjänstemän, vilka utnämns före sagda datum, komma i samma ställe som de än deras ämbetsbröder i riket, vilket icke vore förenat med rättvisa och billighet.

Tidigare har nämnts, att tjänsteförhållandet vid uppförande på

indragningsstat icke upphör. Lön på indragningsstat kan likväl upphöra och förorsaka, att det bestående tjänsteförhållandet med dess rättigheter och skyldigheter upphör. De fall, då så sker, äro 1) den på indragningsstat uppfördes död; 2) tillträde till landskapstjänst eller -befattning med grundlön; 3) mistande av medborgerskap i landet; 4) bosättning utomlands utan landskapsnämndens samtycke samt 5) beviljat avsked, skiljande eller avsättande från landskapstjänst.

För att såsom i början av denna framställning redan angivits avhjälpa den brist i landskapslagstiftningen, som föreligger däruti, att någon landskapslag om indragningsförmåner och -skyldigheter ej förefinnes, har landskapsnämnden uppgjort förslag till sådan landskapslag. Därvid har stadgandena i rikets motsvarande lagar tagits till förebild, och stadgandena i landskapsnämndens förslag äro i huvudsak med anpassning efter lokalförhållandena överensstämmande med motsvarande stadganden i rikets lagar.

Med hänvisning till förestående får landskapsnämnden förelägga Landstinget till antagande nedanstående:

L a n d s k a p s l a g

om rättigheter och skyldigheter, som tillkomma innehavare av Ålands landskapsförvaltning underlydande tjänst eller befattning, vilken indrages.

I enlighet med Ålands landstings beslut stadgas:

§ 1.

Innehavare av sådan Ålands landskapsförvaltning underlydande tjänst

eller befattning med grundlön, som indrages, skall uppföras på
 dragningsstat eller omedelbart förflyttas till annan sådan tjänst
 eller befattning, som i § 5 sägs.

Lag samma vare, om med avseende å tjänstegöromålen så vittgående
 förändring vidtages, att landskapstjänsten eller -befattningen är
 såsom ny anse, samt innehavaren, därest han vore uppförd på indrag-
 ningsstat, icke enligt § 5 vore skyldig att tillträda den.

§ 2.

Lön på indragningsstat motsvarar under det första året efter in-
 dragandet det sammanlagda beloppet av landskapstjänsten eller -be-
 fattningen åtföljande lön, ålders- och familjetillägg, hyresmedel
 och övriga sådana löneförmåner, vilka icke utgöra gottgörelse för
 vissa tjänstegöromål eller ersättning för av landskapstjänsten eller
 -befattningen föranledda utgifter, samt därefter beloppet av hel pen-
 sion för landskapstjänsten eller -befattningen. Har i sagda löneför-
 måner ingått boställe eller fri bostad i staten eller landskapet Å-
 land tillhörig byggnad eller annan dylik förmån, skall denna löneför-
 mån förvandlas till visst penningbelopp, motsvarande det värde, som
 för densamma tilläventyrs blivit särskilt fastställt, men i annat
 fall beräknat till medelvärdet för de tre närmast förtgångna åren
 efter de prisförhållanden, som under dessa varit rådande.

§ 3.

Lön på indragningsstat utbetalas av Ålands landskapsnämnds kamrar-
 rarkontor månatligen förskottsvis, räknat från den dag, som i sam-

band med landskapstjänstens eller -befattningens indragning bestämmes. Från samma dag upphör rätten till de med landskapstjänsten eller -befattningen förenade löneförmånerna, såframt icke därom särskilt annorlunda förordnas.

§ 4.

På indragningsstat uppförd innehavare av landskapstjänst eller -befattning kvarstår i landskapets tjänst, och tillkomma honom samma rättigheter och skyldigheter som innehavare av landskapstjänst eller -befattning i allmänhet, såvitt i denna landskapslag icke är annorlunda stadgat eller annat föranledes av sakens natur.

§ 5.

På indragningsstat uppförd är skyldig att mottaga sådan landskapstjänst eller -befattning med grundlön, som är för honom lämplig, eller jämväl annan för honom lämplig landskapstjänst eller -befattning, därest icke sådant i anseende till hans ekonomiska förhållanden bör anses oskäligt. Är innehavare av landskapstjänsten eller -befattningen nödsakad att flytta till annan ort, tillkommer honom ersättning för nödiga flyttningskostnader.

I de fall, som i 1 mom. äro nämnda skall landskapstjänst eller -befattning av landskapsnämnden icke anslås ledig till ansökning ej heller tjänsteförslag till densamma upprättas. Därest den på indragningsstat uppförda icke samtyckt till att mottaga honom erbjuden landskapstjänst eller -befattning, äger landskapsnämnden, efter att hava hört vederbörande bestämma, huruvida han är skyldig att mottaga densamma.

Är i § 2 åsyftade löneförmåner vid landskapstjänst eller -befattning med grundlön, som på indragningsstat uppförd antingen enligt § 1 tillträtt eller annars erhållit, mindre än vid den indragna landskapstjänsten eller befattningen, skall skillnaden utbetalas såsom ett personellt avlöningstillägg. Under enahanda förutsättning och enligt samma grunder skall beviljas tillskott till pension samt, om den nya landskapstjänsten eller -befattningen indrages, tillskott till lönen på indragningsstat.

Vad i 1 mom. är stadgat, skall tillämpas jämväl med avseende å den, som enligt § 1 omedelbart förflyttats till annan landskapstjänst eller -befattning eller uti sagda paragraf nämnda fall kvarstannat i sin omorganiserade landskapstjänst eller -befattning.

Då på indragningsstat uppförd tillträder landskapstjänst eller -befattning, som icke är förenad med grundlön, skall lönen på indragningsstat eller den avlöningen i landskapstjänsten eller -befattningen motsvarande delen av sagda lön innehållas under den tid han handhar denna. Om likväl avlöningen för landskapstjänsten eller befattningen understiger i § 2 åsyftade löneförmåner, skall ett belopp, motsvarande skillnaden mellan dem, utgå från hans lön på indragningsstat och, så vitt denna icke förslår, såsom personellt lönetillägg.

§ 7.

Därest innehavare av landskapstjänst eller -befattning, som av landskapet uppbär lön på indragningsstat, hos kommun eller annat sam-

fund eller hos kommunal sammanslutning mottager anställning i tjänst eller fast eller extraordinarie befattning såsom ordinarie eller tillfällig innehavare av densamma eller ock erhåller anställning hos stiftelse, inrättning, bolag, förening eller annan sammanslutning, som för sin verksamhet omedelbart eller medelbart eller genom särskild åtgärd åtnjuter ekonomiskt understöd av staten eller landskapet, skall lönen på indragningsstat eller den del av sagda lön, som motsvarar avlöningen i den nya tjänsten eller befattningen, innehållas under den tid han handhar densamma.

Lag samma vare, där på indragningsstat uppförd övergår till anställning vid statens eller landskapets affärsföretag eller i sådant bolags tjänst, där staten eller landskapet har bestämmanderätten, så ock i det fall, att han mottager statstjänst eller fast statsbefattning.

§ 8.

På indragningsstat uppförd, som mottagit i § 7 nämnd tjänst eller befattning eller vunnit där nämnd anställning, åligger att ofördröjligen, vid laga ansvar, anmäla detta till landskapsnämndens kamrerarkontor.

§ 9.

Vägrar innehavare av landskapstjänst eller -befattning utan giltig orsak, som av landskapsnämnden godkännes, mottaga honom erbjuden landskapstjänst eller -befattning, som han enligt §§ 1 och 5 är skyldig mottaga, skall han entledigas ur landskapet tjänst med sådan pen-

sion, vartill han på grund av sina pensionsår vore berättigad.

§ 10.

Lön på indragningsstat upphör för den:

- 1) som tillträder landskapstjänst eller -befattning med grundlön;
- 2) som förlorar sitt medborgarskap i riket;
- 3) som utan landskapsnämndens medgivande bosätter sig utom riket;
- 4) som beviljas avsked eller skiljes eller avsättes från landskapstjänst.

§ 11.

Vad i denna lag är stadgat, skall tillämpas även på de innehavare av landskapstjänst eller -befattning, vilka blivit utnämnda innan lagen trätt i kraft.

Den i § 9 stadgade rätten till pension tillkommer icke de innehavare av landskapstjänst eller -befattning, vilka utnämnts efter den 22 maj 1931.

§ 12.

Landskapsnämnden äger övervaka, att stadgandena i §§ 7 och 8 i detta landskapslag iakttagas.

Mariehamn den 26 januari 1945.

På landskapsnämndens vägnar:

Rikshandläggare

Ch. / Tomlinson